

Turkish Adaptation and Psychometric Analysis of the Self-Hate Scale

Selami KARDAŞ, Muş Alparslan University, Department of Educational Sciences, Orcid: 0000-0003-2773-3936

Halim GÜNER, Muş Alparslan University, Department of Educational Sciences, Orcid: 0000-0003-1537-7655

Nesrullah OKAN, Firat University, Department of Educational Sciences, Orcid: 0000-0002-9496-6417

Abstract

Although hating is not positive character, it is one of the emotions inherent in human beings. Self-hating is one of the feelings experienced as well as hating someone else. Knowing the level of self-hate of the person is important in measuring the emotional state of the person. Such a scale was developed by Turnell et al. (2019). In this study, the short version of this seven-item self-hate scale was adapted to Turkish. In adaptation, first of all, language equivalence was achieved by following the steps in the literature. For construct validity, exploratory factor analysis (EFA) was performed with the data collected from 465 university students, and confirmatory factor analysis (CFA) was performed with the data collected from 282 students. Significant and good levels results were obtained in both analyzes. The stress sub-factor of the DASS-21 was used for criterion validity. The relationship between the self-hate scale and stress was examined with the data collected from 90 students and the correlation value was $r = .449$. For the reliability of the adapted scale, the Cronbach's alpha (α) value and the discrimination of 27% lower and upper groups were examined. As a result of the analysis, $\alpha = .906$ and a significant t-test value ($t = 23.90$; $p < .001$) was obtained. As a result, good levels of analysis results were obtained in the adaptation process and the Self-Hate Scale was introduced to the literature.

Keywords: self-hate, adaptation, validity, reliability, scale adaptation

Inönü University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 22, No 1, 2021
pp. 652-673
DOI:
10.17679/inuefd.822538

Article type:
Research article

Received : 06.11.2020
Accepted : 07.02.2021

Suggested Citation

Kardaş, S., Güner, H. & Okan, N. (2021). Turkish adaptation and psychometric analysis of the self-hate scale. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 22(1), 652-673. DOI: 10.17679/inuefd.822538

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

First of all, it is necessary to explain the concept of self-hate and to specify the conditions under which this situation occurs, but there is no widely accepted and comprehensive definition of "self-hate" in the literature.

There are studies with evidence that people with negative feelings such as self-hate have the potential to harm themselves and perform the act of harm. Again, some forms of self-criticism are associated with feelings of inadequacy and inferiority, while others are associated with feelings of self-loathing. People who feel inadequate or inferior do not hate themselves, they can only be saddened by these inadequacies (Gilbert, 2015).

The concepts of self-hate and self-disgust are different, even if they are close to each other. Self-hate and self-disgust are often likely to coexist, although they seem to be distinguished based on the assumption that self-hate can arise in the absence of self-disgust.

In addition to the lack of a general definition of the concept, until the "Self-Hate Scale" was developed, a theoretically derived scale with satisfactory psychometric properties was not found in the literature. Self-hate has been functionalized as a response to failures or setbacks in the self-criticism literature, however, the items related to self-hate were derived from clinical impressions rather than an established theory, and the authors of these items questioned the content validity according to the extent to which 'hate-based emotion' was evaluated (Turnell et al., 2019).

For this purpose, this measurement tool consisting of seven items was developed to evaluate self-hate directly and concisely, and this scale developed in this study was tried to be adapted to Turkish.

Purpose

In this context, Turnell et al. (2019) needed a measurement tool to measure self-hate and developed the Self-Hate Scale (KNÖ). In the literature, it has carried this study out to adapt

to this scale, which allows us to measure self-hate directly into Turkish and add it to the Turkish literature.

Method

This research is a scale adaptation study conducted with the descriptive survey design of quantitative research. Studies such as skill tests and attitudes that have been developed or adapted fall into the descriptive research group (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2019).

Sample Group

The research sample is comprised of three study groups who study in Turkey in 2019-2020 academic semester in various universities. For the exploratory factor analysis, data were collected from a total of 465 students, 315 (68%) female students and 150 (32%) male students. For confirmatory factor analysis, data were collected from 282 students, 175 (62%) female and 107 (38%) male students. Additionally, for the criterion validity of the scale, data were collected from 90 students, 63 (70%) female and 27 (30%) male students.

Translation Process

First of all, the scale was translated into Turkish by five experts with high English language skills and unaware of each other. This translation was evaluated in many ways by two experts. Subsequently, the Turkish items were translated into the original language by two translation experts who are experts in their fields. Items translated into both languages were evaluated and a consensus was reached on the items of the scale. After the positive evaluations of two experts in the field and English language, the final version of the scale items was decided.

Data Collection Tools

In this study, Turkish form of the scale was used as a data collection tool. The Stress sub-factor of the Depression, Anxiety, Stress Scale (Dass 21), which was adapted into Turkish by Yılmaz, Boz, and Arslan (2017), was used for the criterion validity of the scale.

Findings

Construct Validity

Exploratory Factor Analysis (EFA) was used to test the construct validity of the adapted scale. As a result of the exploratory factor analysis, it is seen that the Self-Hate Scale explains 66.13% of the variance as one factor. KMO value was found to be .901. According to the Barlett's test; $\chi^2=2267.80$ ($p < .001$) value were found. It is seen that the items in the scale have high load values (the lowest item load value is 0.665; the highest is 0.891). The one-factor and 7-item structure of the Self-Hate Scale was analyzed by CFA. Accepted fit indices were obtained as a result of CFA ($\chi^2/sd=1.933$; $p < .05$; RMSEA=0.061; RMR=0.065; NFI=0.983; CFI=0.991; GFI=0.977; RFI=0.967).

Criterion Validity

In order to determine the criterion validity of the Self-Hate Scale, the Stress Scale was administered to 90 university students. As a result of the analysis, the relationship between self-hate and stress was found to be positive and significant ($r = .449$; $p < .001$).

Reliability

In order to calculate the scale reliability, Cronbach's Alpha (α) internal consistency coefficient and the difference between the scores of upper and lower groups of 27% were examined. The internal consistency coefficient value for the Self-Hate scale was determined as $\alpha=0.906$. It has been observed that there is a significant difference between the lower and upper groups of 27% ($t = 23.90$; $p < .001$).

Discussion & Conclusion

As a result, it can be said that the scale is a valid and reliable scale based on the results of EFA, CFA, stress scale used in validity, the internal consistency coefficient used in reliability and the t-test of 27%. Thus, the Self-Hate scale that can be applied to many age groups has been introduced to Turkish literature.

Kendinden Nefret Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması ve Psikometrik Yönden İncelenmesi

Selami KARDAŞ, Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Orcid: 0000-0003-2773-3936

Halim GÜNER, Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Orcid: 0000-0003-1537-7655

Nesrullah OKAN, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Orcid: 0000-0002-9496-6417

Öz

Nefret etmek olumlu bir karakter olmasa da insanın doğasında var olan duygulardandır. Başkasından nefret etme gibi insanın kendinden nefret etmesi de yaşanan duygulardandır. Kişinin kendinden nefret düzeyinin bilinmesi kişinin duygu durumunu ölçmede önemlidir. Bu amaçla bir ölçek geliştirilmiştir. Bu çalışmada, geliştirilen bu yedi maddelik kendinden nefret ölçeğinin kısa versiyonun Türkçeye uyarlanması yapılmıştır. Uyarlamada dil eşdeğerliliği literatürdeki basamaklar takip edilerek sağlanmıştır. Yapı geçerliliği için 465 üniversite öğrencisinden toplanan veri ile açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve 282 öğrenciden toplanan veri ile de doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Yapılan AFA ve DFA analizleri sonuçlarına göre ölçeğin tek boyutlu ve 7 maddeli yapısı orijinal makaledeki gibi doğrulanmıştır. Ölçüt geçerliliği için de DASS-21 ölçeğinin stres alt boyutu kullanılmıştır. Doksan öğrenciden toplanan veriler ile kendinden nefret ölçeği ile stres arasındaki ilişkiye bakılmış ve korelasyon değeri $r=-.449$ çıkmıştır. Uyarlama yapılan ölçeğin güvenilirliği için Cronbach alfa değerine ve %27'lik alt ve üst dilimlerin ayırıcılık özelliğine bakılmıştır. Analiz sonucunda $\alpha=.906$ ve anlamlı bir t-testi değeri ($t= 23,90; p<.001$) elde edilmiştir. Sonuç olarak uyarlama aşamalarında uygun analiz sonuçları elde edilmiş ve Kendinden Nefret Ölçeği literatüre kazandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: kendinden nefret, adaptasyon, geçerlik, güvenirlik, ölçek uyarlama

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 22, Sayı 1, 2021
ss. 652-673
DOI:
10.17679/inuefd.822538

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi :
06.11.2020
Kabul Tarihi :
07.02.2021

Önerilen Atıf

Kardaş, S., Güner, H. & Okan, N. (2021). Kendinden nefret ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik yönden incelenmesi. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 652-673. DOI: 10.17679/inuefd.822538

Kendinden Nefret Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması ve Psikometrik Yönden İncelenmesi

İnsan kendinden nefret eder mi? Eğer kendinden nefret ediyorsa, bunun sebebi nedir? Bu soruların elbette tek bir cevabının olması beklenmez. Ancak ilk etapta kendinden nefret kavramını açıklamak ve bu durumun hangi koşullarda ortaya çıktığını belirtmek gerekir. Literatür incelendiğinde herkes tarafından kabul görmüş ve kapsayıcı bir 'kendinden nefret' tanımına rastlanmamıştır. Yoğun olarak stres, yeme bozuklukları ve intihar davranışı ile birlikte ele alınan kendinden nefret kavramı literatürdeki kaynaklardan yararlanarak Turnell ve arkadaşları (2019; s. 2) tarafından şu şekilde tanımlanmıştır;

“Kalıcı, işlevsiz ve yıkıcı şekilde istenmeyen ve kusurlu niteliklerle karakterize edilen bir öz değerlendirmeyi kapsamaktadır. Algılanan standartları ve değerleri karşılamada yetersiz, ehliyetsiz ve değersiz duygulara yol açan bir başarısızlığı temsil eder. Yüksek düzeyde kendinden nefret; düşük benlik saygısı, utanç, kendini suçlama ve suçluluk duygularının yanında çoğunlukla dayanılmaz psikolojik ve duygusal bir kargaşa deneyimi yaratarak çalkantılı ruh hali şeklinde kendisini gösterir.”

Kendinden nefret ve kendinden tikslenme kavramları birbirlerine yakın olsalar bile bu iki kavram birbirlerinden farklı kavramlardır. Kendinden nefretin kendinden tiksinenin yokluğunda ortaya çıkabileceği varsayımına dayanarak iki kavram ayırt edilebilir görüneler de kendinden tikslenme ve kendinden nefretin sıklıkla aynı anda ortaya çıkma olasılığı vardır. Bununla birlikte, kendinden tiksinenin bireysel bir fenomen olarak var olmayacağını ve diğer yerleşik duygusal ve bilişsel fenomenlerle (çoğunlukla özeleştir) çeşitli derecelerde ilişki sergileyebileceği kabul edilir (Gilbert ve ark., 2004). Nefretin genel olarak öfkeyi de içerdiği kabul edilmektedir (Ekman ve Cordaro, 2011; Power ve Dagleish, 2008). Kendinden nefret etme gibi olumsuz duygulara sahip kişilerin kendilerine zarar verme potansiyeli taşıdığına ve zarar verme eylemini gerçekleştirdiğine dair kanıtlara sahip araştırmalar da bulunmaktadır. Yine bazı özeleştir biçimleri yetersizlik ve aşağılık duygularıyla ilişkiliyken, diğerleri kendinden nefret duygularıyla ilişkilidir. Örneğin kendini yetersiz veya aşağı hisseden insanlar

kendilerinden nefret etmeyebilirler, sadece sahip oldukları bu yetersizlikler yüzünden üzülebilmektedirler (Gilbert, 2015).

Kendinden nefret kavramı hem benzer kavramlar olan eksik görme, iğrenme duygularıyla hem de farklı duygular ile beraber ilişkisel ve yordama çalışmalarında kullanılmıştır. İntihar (Turnell ve diğ., 2019), depresyon (Demjen, 2014), merhamet (Rubin, 1998), öfke (Bushman ve Baumeister, 1998) ve yeme bozuklukları (Birgegård ve diğ., 2009; Björck ve diğ., 2007; Björck ve diğ., 2003) bunlardan bazılarıdır.

‘Kendinden Nefret Ölçeği’ geliştirilene kadar literatürde kendinden nefreti değerlendiren tatmin edici psikometrik özelliklere sahip teorik olarak üretilmiş bir ölçek bulunamamıştır. Kendinden nefret etme özeleştirilene literatüründe başarısızlıklara veya aksaklıklara bir yanıt olarak görülmektedir. Bununla birlikte, kendinden nefret ile ilgili maddeler yerleşik bir teoriden ziyade klinik izlenimlerden türetilmiştir. Nefret ile ilgili maddeleri yazarlar kapsam geçerliliğini “nefret temelli duygunun” ne kadar değerlendirildiğine göre sorgulamışlardır (Turnell ve diğ., 2019). Bunun yanında Overton ve arkadaşları (2008) tarafından geliştirilen “Kendinden Tikslenme Ölçeği” (Self-Disgust) kişinin kendini sevmeye duyusundan aşağılık ve değersizlik duygularına yönelik bir öz değerlendirme biçimi olan kendinden iğrenmenin yapısını ölçmek için geliştirilmiş olsa da başlangıçta vücut imajına odaklanarak yeme bozukluklarında kullanım amacıyla geliştirilmiştir. Ayrıca tutarsız bir faktör yapısı göstermesi sebebiyle eleştirilmiş ve kendinden nefreti ölçme noktasında yetersiz bulunmuştur (Turnell ve diğ., 2019).

Bu eleştirilerden dolayı Turnell ve arkadaşları (2019) kendinden nefreti ölçecek bir ölçme aracına ihtiyaç duymuşlar ve Kendinden Nefret Ölçeğini (KNÖ) geliştirmişlerdir. Alan yazında kendinden nefreti doğrudan ölçmeye imkân tanıyan bu ölçeği Türkçe’ye uyarlamak ve Türkçe literatüre kazandırmak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik analizlerini ortaya çıkarmak amacıyla çeşitli analizler yapılmış ve bulgular kısmında tatlılaştırılması da amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda Kendinden Nefret Ölçeği (KNÖ)

üniversite örnekleme çerçevesinde ele alınmış olup, geçerlik ve güvenirlik analizleri de bu örneklemeden toplanan veriler üzerinden incelenmiştir. Bu amaçla kendinden nefreti dolaysız bir şekilde değerlendirmek için geliştirilen yedi maddelik ölçek bu çalışmada Türkçeye uyarlanmaya çalışılmıştır.

Yöntem

Bu araştırma Turnell ve arkadaşları (2019) tarafından geliştirilmiş olan "Kendinden Nefret Ölçeğinin" Türkçeye uyarlama çalışmasıdır. Bu bölüm altında bu ölçeğin Türkçeye uyarlama sürecine ilişkin bilgiler verilmektedir. Çalışma grubunun yapısı, kullanılan ölçüm araçları ve ölçeğin uyarlama süreci ayrıntıları ile açıklanmaktadır.

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, Kendinden Nefret Ölçeğinin çeşitli psikometrik özelliklerini belirlemek amacıyla nicel araştırmanın betimsel tarama deseniyle gerçekleştirilen bir ölçek uyarlama çalışmasıdır. Betimsel araştırmalarda amaç çalışılan olgunun net bir şekilde tanımlanmasıdır. Aynı şekilde geliştirilen ya da uyarlanan yetenek testleri ve tutum testleri gibi araştırmalar da betimsel araştırma grubuna girmektedir (Büyüköztürk ve diğ., 2019).

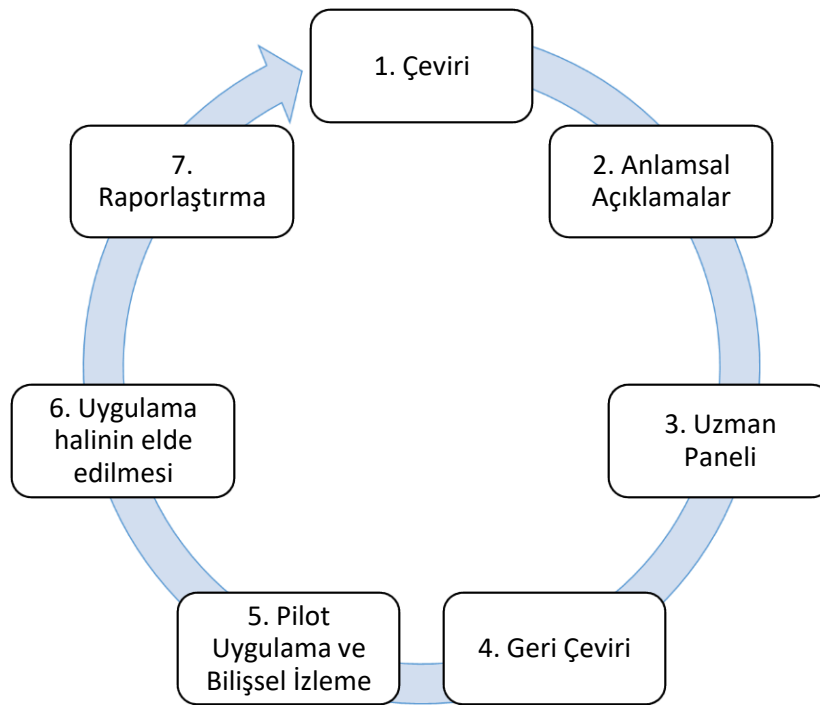
Çalışma Grubu

Araştırma evrenini üç devlet üniversitesinde (Marmara, Fırat ve Muş Alparslan) 2019-2020 bahar döneminde eğitim-öğretim gören lisans öğrencilerinin oluşturduğu bu çalışmada, araştırmacılar gerekli izinlerden sonra çalışmayı yürütmüşlerdir. Araştırmanın örneklemini ise üç grup oluşturmaktadır. İlk gruptan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) için, ikinci gruptan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) için ve üçüncü gruptan ise ölçüt geçerliği için farklı zamanlarda veri toplanmıştır. Bu üniversitelerde okuyan öğrencilerden uygun örnekleme yoluyla veri toplanmıştır. Sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan bir örnekleme türü olan uygun örneklemin tercih edilmesinde, araştırmacıların katılımcılara kolay ulaşması ve katılımcıların gönüllü olarak katılması önemli etkenlerdendir (Gravetter ve Forzano, 2012). Bu kapsamda tamamı lisans düzeyinde eğitim-öğretim gören ve her sınıf düzeyinde öğrencilerin bulunduğu bireylere

ulaşmıştır. Açımlayıcı faktör analizi için 315 (%68) kadın öğrenciden ve 150 (%32) erkek öğrenciden olmak üzere toplam 465 öğrenciden veri toplanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi için 175 (%62) kadın ve 107 (%38) erkek öğrenci olmak üzere 282 öğrenciden veri toplanmıştır. Ayrıca ölçeğin ölçüt geçerliği için sadece Marmara Üniversitesi lisans öğrencilerinden toplamda 90 öğrenci olmak üzere 63 (%70) kadın ve 27 (%30) erkek öğrenciden veri toplanmıştır. Öğrencilerin yaş aralığı genel olarak 18-24 arasında değişmektedir.

Uyarlama Çalışması

Çapık ve arakadaşları (2018); Brislin, Lonner ve Thorndike (1973) ile Cha, Kim ve Erlen, (2007) uyarlama aşamalarını genel olarak Şekil 1'deki basamaklar çerçevesinde ele almışlardır.

Şekil 1. Uyarlama Basamakları

Şekil 1'deki basamaklar çerçevesinde; öncelikle İngilizce dil becerisi yüksek ve birbirleriyle irtibatı olmayan beş uzman tarafından ölçeğin Türkçe'ye çevirisi yapılmıştır. Yapılan bu çeviriler iki uzman tarafından birçok boyutuyla değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede, özellikle dil yapısı, kültüre uygunluk ve anlaşılabilirlik gibi durumlar üzerinde durulmuştur. Uzmanlar ölçek maddelerinde kullanılan bazı kelimelerin birebir tercüme edilmesinden ziyade,

maddenin orijinalliğini bozmadan kültüre uygun bazı kelimelerin tercih edilmesinin daha doğru olacağını belirtmişlerdir. Bu öneriler de dikkate alınarak ölçeğin Türkçe taslak formu meydana getirilmiştir. Akabinde Türkçe maddeler alanında uzman iki çeviri uzmanı tarafından orijinal diline çevrilmiştir. Her iki dile de çevrilmiş olan maddeler değerlendirilmiş ve uzmanların da onayıyla nihai maddeler üzerinde fikir birliğine varılmıştır. Daha sonra hem alana hâkim hem de İngilizce diline hâkim iki uzmanın görüşlerine başvurulmuş akademik ve dilsel yönden inceleme yapılmaları istenmiştir. Uzmanlar yapılan çeviride kullanılan dilin hem ölçeğin orijinalliğine sadık kalınarak yapıldığını hem de Türk kültürüne uygun bir şekilde icra edildiğini ifade etmişlerdir. Bunun neticesinde ölçeğe son hali verilmiştir. Bundan sonraki aşamada 32 lisans öğrencisine maddelerin anlaşılabilirliğine yönelik pilot uygulama yapılmıştır. Katılımcılardan her bir maddeyi yüksek sesle okumaları ve her bir madde ile ilgili kısa birer açıklama yapmaları istenmiştir. Pilot uygulamada katılımcılar maddelerin anlaşılır olduğunu belirttiklerinden, ana uygulama için maddeler belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kendinden Nefret Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması için veri toplama aracı olarak ölçeğin Türkçeye çevrilmiş formu ve ölçeğin ölçüt geçerliği için Yılmaz, Boz ve Arslan (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan Depresyon, Anksiyete, Stres Ölçeği'nin (Dass 21) Stres alt boyutu kullanılmıştır.

Depresyon, Anksiyete, Stres Ölçeğinin (Dass 21) Stres Alt Boyutu

DASS 21 ölçeği Henry ve Crawford, (2005) ve Mahmoud ve arkadaşlarının (2012) çalışmalarından alınarak Yılmaz, Boz ve Arslan (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek depresyon, stres ve anksiyete (endişe) adlarında üç alt boyuttan ve her alt boyut altında 7 madde olmak üzere toplam 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlilik çalışması Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile yapılmıştır. Ölçek için yapılan DFA sonucunda elde edilen uyum indekslerine göre $X^2/sd = 2.8$; İyilik Uyum İndeksi (GFI)=.99; Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (AGFI)=.98; Yaklaşık Hataların Ortalama Kare Kökü (RMSEA)=.05; Hata Kareler Ortalamasının

Karekökü (RMR)=.05 ve Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI)=.98 değerleri iyi uyum değerlerini göstermektedir. Stres alt boyutunun maddeleri DFA sonucunda .57-.72 yük değerleri vermiştir.

Ölçeğin güvenirlik çalışması Cronbach alfa değerinin test edilmesi ile sağlanmıştır.

Yapılan analizde Stres alt boyutunun alfa değeri $\alpha = .76$ çıkmıştır (diğer alt boyutlar Depresyon $\alpha = .82$ ve Anksiyete $\alpha = .81$). Yapılan bu çalışmada ise alfa değeri $\alpha = .81$ (N=90) olarak elde edilmiştir.

Stres alt boyutunun ölçüt geçerliliği için seçilmesinin nedeni Kendinden Nefret ölçeğinin depresyon ve anksiyete ile yüksek korelasyon göstermesinden dolayıdır. Literatürde Kendinden nefret ile anksiyete arasında $r = .63$ ($p < .001$) ve depresyon ile $r = .72$ ($p < .001$) korelasyon değerleri elde edilmiştir (Turnell ve diğ., 2019, p.7). Aynı şekilde yapılan bazı çalışmalarda stresin depresyon ve anksiyete ile yüksek değerde pozitif bir ilişki içinde olduğu bilinmektedir (stres ve depresyon arasındaki ilişki = .62; stres ve anksiyete = .66) (Sarıçam, 2018). Dolayısıyla anksiyete ve depresyon haricinde DASS-21'in üçüncü alt boyutu stres olduğundan bu alt boyut ile kendinden nefret alt boyutu arasında da anlamlı ve pozitif bir korelasyon değeri çıkması beklenmektedir. Elde edilecek bu sonuçla alanyazına bir katkı yapılması da bu çalışma ile beklenmektedir. Bu amaçla stres alt boyutunun ölçüt geçerliliği için kullanılmasına karar verilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında elde edilen istatistiksel verileri analiz etmek için "SPSS for Windows 22.0" ve "AMOS 20.0" paket programlarından yararlanılmıştır. Ölçek iç tutarlılığı için Cronbach Alpha katsayılarına bakılmıştır. Ölçüt geçerliği için Depresyon, Anksiyete, Stres Ölçeğinin (Dass 21) Stres alt boyutu kullanılmıştır. Kapsam geçerliği için uzmanların fikirleri dikkate alınmıştır. Yapı geçerliği için de hem açıklayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Madde ayırt ediciliği için ise; üst ve alt gruplar arasında bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır.

Bu araştırma için Fırat Üniversitesi, (2020-97132852/302.14.01/) etik izin alınmıştır.

Bulgular

Geçerlilik

Bir ölçek uyarlanırken geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılması o ölçeği güvenilir bir duruma getirdiği gibi, bilimsel bir perspektiften bakmaya da yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda uyarlanan ölçeğe ilişkin geçerlik sonuçları bu başlık altında sunulmuştur.

Yapı Geçerliliği

Uyarlanan ölçeğin yapı geçerliliği kapsamında hem açımlayıcı faktör analizi hem de doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Orçan (2018) ölçek uyarlama çalışmalarında sadece DFA'nın yapılmasının beraberinde bazı sorunlar barındırabileceğini belirtmiş ve AFA'nın da yapılmasının çeviriden dolayı yapılan bir hatanın önüne geçmede yararlı olabileceğini belirtmiştir. Dolayısıyla uyarlama çalışmalarında sadece DFA'nın kullanılmasının gerçekte olması gereken ölçek yapısından farklı bir yapının ortaya çıkmasına sebebiyet verebileceğini ifade etmiştir. Bu kapsamda ilk önce ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır.

Tablo 1.

AFA Sonucunda Kendinden Nefret Ölçeğine İlişkin Açıklanan Varyans

Faktör	Toplam Açıklanan Varyans
Kendinden Nefret Ölçeği	%66.13

Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda Kendinden Nefret Ölçeği'nin tek boyut olarak varyansın %66,13'ini açıkladığı görülmektedir. Bu değer sosyal bilimlerde kabul edilebilir değerler içerisinde yer almaktadır. Sosyal bilimler için açıklanan varyansın %40 ile %60 arasında olması yeterli olarak görülmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012).

Tablo 2.*KMO ve Bartlett's Testi Değerleri*

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği		.901
Bartlett's Test of Sphericity	Ki-kare Değeri	2267.80
	Serbestlik Derecesi	21
	P	.000

Tablo 2 analiz edildiğinde KMO değeri .901 olarak bulunmuştur. KMO testi, dağılımın faktör analizi yapmak için yeterli olup olmadığını belirlemenin yanında kısmi korelasyonların küçük olup olmadığını test etmek açısından da önemlidir. KMO değeri genel olarak 1'e yaklaştıkça mükemmel, 0.50'nin altında ise kabul edilemez şeklinde değerlendirilir. Tavşancıl'ın (2010) değerlendirmelerine göre KMO değeri 0.90 ve üstü için mükemmel, 0.80 ve üstü için çok iyi, 0.70 ve 0.60 arası için ortalama ve 0.50 ve üstü için ise kötü bir değerdir. Bu araştırma neticesinde elde edilen KMO değeri bu ölçütlere göre mükemmel (.901) olarak bulunmuştur. Bununla birlikte yapılan Bartlett's testine bakıldığında ki-kare değeri $X^2=2267.80$ ($p<.001$) olarak bulunmuştur. Bütün bu veriler değerlerin anlamlı olduğunu, bu çalışmada kullanılan verilerin çok değişkenli olduğunu ve normal dağıldıklarını göstermektedir.

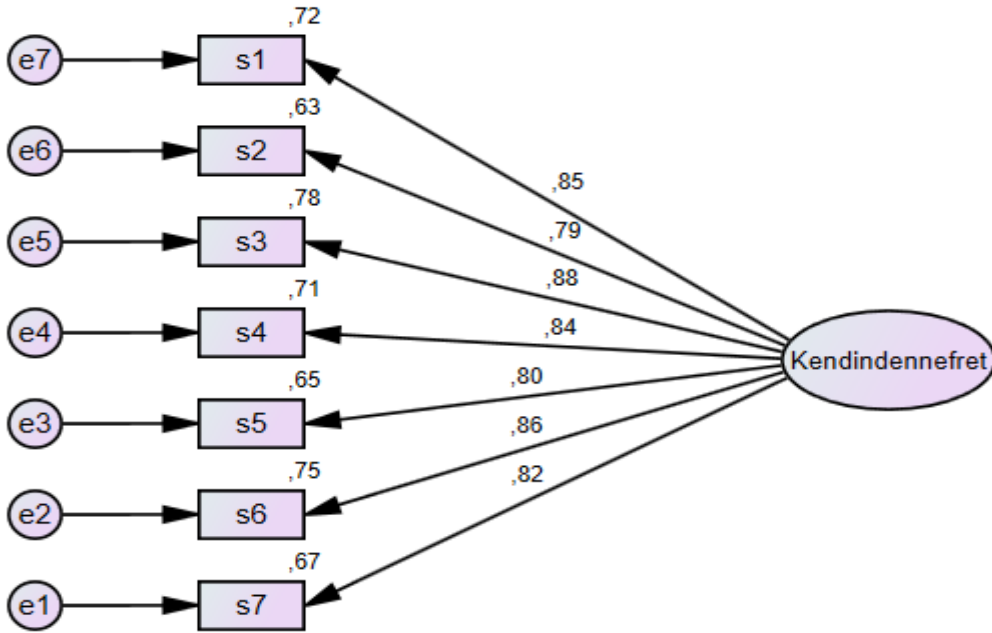
Tablo 3.*Kendinden Nefret Ölçeği Maddelerinin Yük Değerleri*

Maddeler	Yük Değerleri
1	,849
2	,767
3	,891
4	,870
5	,789

6	,838
7	,665

Yapılan işlemler neticesinde ölçeğin tek faktörlü bir yapıda olduğu ve bu ölçekte yer alan maddelerin yüksek yük değerlerine sahip oldukları tablo 3'te görülmektedir (en düşük madde yük değeri 0.665; en yükseği ise 0.891). Ölçekten elde edilen toplam puan kişinin Kendinden Nefret puanını vermektedir.

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla daha sonra doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA'ya ilişkin bulgular şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. Kendinden Nefret Ölçeği'ne İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi Path Diyagramı

Kendinden Nefret Ölçeği'nin tek boyutlu ve 7 maddeli yapısı DFA ile analiz edilmiş ve kabul gören uyum indeksleri elde edilmiştir ($\chi^2/sd=1.933$; $p<.05$; $RMSEA=0.061$; $SRMR=0.065$; $NFI=0.983$; $CFI=0.991$; $GFI=0.977$; $RFI=0.967$). Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller (2003)'in uygun gördükleri değerler ve çalışmanın uyum indeksleri tablo 4'te listelenmektedir.

Tablo 4.

Kendinden Nefret Ölçeği Standart Uyum İyiliği Ölçütleri ve Araştırma Sonuçlarının Karşılaştırılması

Uyum Ölçüleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Elde Edilen Uyum Değerleri
χ^2/df	$0 \leq \chi^2/df \leq 2$	$2 \leq \chi^2/df \leq 3$	1.933
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	$0.05 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.061
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	$0.05 \leq SRMR \leq 0.10$	0.065
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	$0.90 \leq NFI \leq 0.95$	0.983
CFI	$0.95 \leq CFI \leq 1.00$	$0.90 \leq CFI \leq 0.95$	0.991
GFI	$0.90 \leq GFI \leq 1.00$	$0.85 \leq GFI \leq 0.90$	0.977
RFI	$0.90 < RFI < 1.00$	$0.85 < RFI < 0.90$	0.967

Ölçeğe İlişkin Ölçüt Geçerliliği

Kendinden Nefret Ölçeği'nin ölçüt geçerliliğinin belirlenmesi amacıyla DASS 21'in Stres alt boyutu toplamda 90 üniversite öğrencisine uygulanmıştır. Kendinden nefret ile stres alt boyutu arasındaki ilişkiye ait veriler tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.

Kendinden Nefret Ölçeği ile Stres Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki

Değişkenler	1	2
Kendinden Nefret	1,00	
Stres	.449*	1,00

*P<,001

Yapılan analizler neticesinde, Kendinden nefret ile stres arasındaki ilişki pozitif yönlü ve anlamlı çıkmıştır ($r=,449$; $p<,001$).

Güvenirlilik

Ölçek güvenirliğini hesaplamak için Cronbach Alpha (α) iç tutarlılık katsayılarına, Mc. Donald ω değerine ve %27'lik alt ve üst puanları arasındaki farka bakılmıştır. Bunlara ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

Tablo 6.

Kendinden Nefret Ölçeği İç Tutarlılık Katsayısı

Ölçek	Mc. Donald ω Değeri	Cronbach's Alpha Değeri
Kendinden Nefret	.889	.906

Tabloya bakıldığında, Kendinden Nefret Ölçeği için iç tutarlılık katsayısı için Cronbach's Alpha değeri $\alpha=,91$ ve $\omega=.889$ olarak tespit edilmiştir. Aynı zamanda Sosyal Bilimlerde genel olarak kabul edilen alfa değeri 0,70 ve üstü olmasıdır (Büyüköztürk, 2010). Bu durum Türkçeye uyarlanmış Kendinden Nefret Ölçeğinin güvenirlik noktasında iyi bir değere sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 7.

Kendinden Nefret Ölçeği Puanının %27'lik Alt ve Üst Gruplara İlişkin T-Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>ss</i>	<i>Sh_x</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
Kendinden	Üst	90	28,43	8,50	,89		
Nefret	Alt	90	7,02	,15	,02	23,90	,000

Kendinden Nefret Ölçeğinin üst ve alt gruplar arasındaki farkı belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonucuna göre; alt ve üst gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu

görülmüştür ($t= 23,90$; $p<,001$). Ayrıca madde bazında %27'lik üst ve alt gruplara ilişkin t-testi yapıldığında da t-testi değerlerinin $t=19,13-12,55$ arasında ve tüm maddeler için anlamlı ($p<,001$) bir farklılığın olduğu görülmüştür. Böyle bir sonuç, ölçek maddelerinin bireyleri ayırt etme konusunda başarılı olduğunu göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya konu olan Turnell ve arkadaşları (2019) tarafından geliştirilmiş Kendinden Nefret Ölçeği'nin İngilizce maddeleri çeviri basamaklarına uyularak Türkçe'ye uyarlanmıştır. Çeviri sürecinin çift yönlü olması ve uzmanlara değerlendirilmesi ölçek maddelerinin başarılı bir şekilde çevrilmesini sağlamıştır. Uyarlama çalışmalarında özellikle ölçeğin uyarlanacağı kültürün dil yapısına hâkim uzmanların olması oldukça önemlidir. Zira Borsa ve Ark. (2013) uyarlama çalışmalarında; maddelerin kültürel olarak anlam değişimlerine, maddelerin hedef gruba uygun olup olmadığına ve ne kadar düzgün çeviri yapılmış olsa da maddelerin çevrildiği dilde aynı kavramları karşılayıp karşılamadığına bakılmasının önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu uyarlama çalışmasında bu hususlara riayet edilmesine azami gayret gösterilmiştir. Ölçek maddeleri Türkçe'ye çevrildikten sonra ölçeğin yapı geçerliliği için farklı örneklemeler üzerinden AFA ve DFA yapılmıştır. AFA'dan elde edilen açıklanan varyans (%66.13), veri yeterliliği ve dağılımına yönelik KMO (.901) ve Barlet's test sonuçları ($X^2=2267.80$; $p<.001$) ve maddelerin yük değerleri (.891-.665) yüksek düzeyde çıkmıştır. Turnell ve arkadaşlarının (2019) yaptığı çalışmada açıklanan varyans %81.3 çıkmıştır.

Bu çalışmada DFA'dan elde edilen uyum indeksleri ise iyi ve kabul edilebilir düzeylerde ($\chi^2/sd=1.933$; $p<.05$; $RMSEA=0.061$; $SRMR=0.065$; $NFI=0.983$; $CFI=0.991$; $GFI=0.977$; $RFI=0.967$). Turnell ve arkadaşları (2019) tarafından yapılan çalışmada uyum indeksleri ($\chi^2= 437.42$, $p < .001$; $RMSEA = .08$, $95\% CI [.07, .09]$; $CFI = .99$, $TFI = .98$) şeklinde bulunmuştur. Sonuç olarak bu çalışmada Türkçe uyarlama çalışması yapılan 7 maddelik Kendinden Nefret Ölçeğinin AFA ve DFA sonuçlarına göre ölçeğin yapı geçerliliği sağlanmıştır.

Ölçüt geçerliliği için ise DASS-21 ölçeğinin stres alt boyutu kullanılmıştır. 90 kişiden elde edilen verilere göre stres ile kendinden nefret ölçeği arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Stres ile kendinden nefret arasında elde edilen ilişki sonucunda Kendinden Nefret Ölçeğinin Türkçe versiyonunda ölçüt geçerliliği sağlanmıştır.

Uyarlanan Kendinden Nefret ölçeğinin güvenilirliği için iç tutarlılık katsayısına ve %27'lik alt-üst gruplara yönelik farka bakılmıştır. Tek boyutlu olan ölçeğin Cronbach alfa değeri iyi düzeyde ($\alpha = .906$) ve %27'lik dilimlerin t-testi anlamlı ($t = 23.90$; $p < .001$) çıkmıştır. Kendinden Nefret Ölçeğinin ilk versiyonunda (Turnell ve diğ., 2019) iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .96$ olarak bulunmuştur. Dolayısıyla bu çalışmada çıkan iç tutarlılık katsayısının düzeyine ve literatür bulgularına dayanarak uyarlanan Kendinden Nefret Ölçeğinin güvenilirliği sağlanmıştır denilebilir.

Sonuç olarak geçerlilikte kullanılan AFA, DFA ve stres ölçeği sonuçlarına ve güvenilirlikte kullanılan iç tutarlılık katsayısı ve %27'lik dilimler t-testi sonuçlarına dayanılarak adaptasyonu sağlanan Kendinden Nefret ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir. Böylece birçok yaş gruplarına uygulanabilecek Kendinden Nefret ölçeği literatüre kazandırılmıştır.

Bununla birlikte birçok ölçek gibi Kendinden Nefret Ölçeği'nin de bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Ölçeğin sınırlılıklarından biri, veri toplamanın Covid-19 hastalığının olduğu dönemde olmasıdır. Veri toplanan üniversite öğrencilerinin bazı sınırlamaların olduğu dönemde ölçeği doldurmaları elde olmayan yanlı veriye sebep olmuş olabilir. Her ne kadar veri setleri normalliği sağlanmış olsa da Covid-19 döneminin kendinden nefret duygusu üzerinde etki edip etmediğiyle ilgili net bir şey söylenemez. Bu nedenle normalleşme sürecinin akabinde ölçeğe yönelik geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılacağı bir çalışma önerilebilir.

Gelecek araştırmalarda ölçeğin psikometrik özelliklerinin üniversite öğrencilerinden farklı örneklerde (örneğin; kronik sağlık sorunu yaşayan gruplarda, ergenlerde, yeme bozukluğu yaşayan bireylerde vs.) sınanması faydalı olacaktır. Yine öz bildirim yoluyla veri

toplanması ölçeğin bir diğer sınırlılığıdır; bundan ötürü cevaplayanların sosyal beğenilirlikten etkilenerek yanıt verme ihtimali olabilir. Bunlarla birlikte uygulamasının ve puanlamasının kolay olması; kısa sürede tamamlanabilir olması ölçeğin önemli bir avantajı olup pratik bir şekilde ve kısa bir zaman diliminde rahatlıkla kullanımına imkân sağlamaktadır.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için Fırat Üniversitesinden (2020-97132852/302.14.01/) etik izin alınmıştır.

Kaynakça/References

- Birgegård, A., Björck, C., Norring, C., Sohlberg, S., & Clinton, D. (2009). Anorexic self-control and bulimic self-hate: Differential outcome prediction from initial self-image. *International Journal of Eating Disorders*, 42(6), 522-530.
- Björck, C., Clinton, D., Sohlberg, S. & Norring, C. (2007). Negative self-image and outcome in eating disorders: results at 3-year follow-up. *Eating behaviors*, 8(3), 398-406.
- Björck, C., Clinton, D., Sohlberg, S., Hällström, T. & Norring, C. (2003). Interpersonal profiles in eating disorders: Ratings of SASB self-image. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 76(4), 337-349.
- Borsa, J. C., Damásio, B. F., & Bandeira, D. R. (2012). CrossCultural adaptation and validation of psychological instruments: Some considerations. *Paidéia*, 22(53), 423–432.
- Brislin, R. W., Lonner, W. J. & Thorndike, R. M. (1973). *Cross cultural research methods*. New York: John Willey & Sons Pub. S.182.
- Bushman, B. J., & Baumeister, R. F. (1998). Threatened egotism, narcissism, self-esteem, and direct and displaced aggression: Does self-love or self-hate lead to violence? *Journal of personality and social psychology*, 75(1), 219.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (27. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları
- Cha, E. S., Kim, K. H. & Erlen, J. A. (2007). Translation of scales in cross-cultural research: Issues and techniques. *Journal of Advanced Nursing*, 58(4), 386–395.
- Çapık, C., Gözüm, S. ve Aksayan, S. (2018). Kültürlerarası ölçek uyarlama aşamaları, dil ve kültür uyarlaması: Güncellenmiş rehber. *FNJNI Florence Nightingale Journal of Nursing*, 26(3), 199-210. <https://doi.org/10.26650/FNJNI397481>

- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve lisrel uygulamaları*. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Demjén, Z. (2014). Drowning in negativism, self-hate, doubt, madness: Linguistic insights into Sylvia Plath's experience of depression. *Communication and Medicine*, 11(1), 41-54.
- Ekman, P., Friesen, W. V. & Ellsworth, P. (1982). What emotion categories or dimensions can observers judge from facial behavior? In: P. Ekman (Ed.), *Emotion in the Human Face* (pp. 39–55). New York: Cambridge University Press.
- Gilbert, P. (2015). Self-disgust, self-hatred, and compassion-focused therapy. In P. A. Powell, P. G. Overton & J. Simpson (Eds.), *The revolting self: Perspectives on the psychological, social, and clinical implications of self-directed disgust* (pp. 223-242). Karnac Books Ltd.
- Gilbert, P., Clarke, M., Hempel, S., Miles, J. N. V. & Irons, C. (2004). Criticizing and reassuring oneself: an exploration of forms, styles and reasons in female students. *British Journal of Clinical Psychology* 43, 31–50.
- Gravetter, J. F. & Forzano, L. B. (2012). *Research methods for the behavioral sciences* (4. Baskı). USA: Linda Schreiber-Ganster.
- Henry, J. D. & Crawford, J. R. (2005). The short-form version of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS-21): Construct validity and normative data in a large non-clinical sample. *British Journal of Clinical Psychology*, 44(2), 227-239. <https://doi.org/10.1348/014466505X29657>
- Mahmoud, J. S. R., Staten, R. T., Hall, L. A. & Lennie, T. A. (2012). The relationship among young adult college students' depression, anxiety, stress, demographics, life satisfaction, and coping styles. *Issues in Mental Health Nursing*, 33(3), 149-156. DOI: <https://doi.org/10.3109/01612840.2011.632708>
- Orçan, F. (2018). Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi: İlk hangisi kullanılmalı? *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*; 9(4);413-421

- Power, M. J. & Dalgleish, T. (2008). *Cognition and emotion: From order to disorder* (2nd edn.). Hove: Psychology Press.
- Rubin, T. I. (1998). *Compassion and self-hate: An alternative to despair*. Simon and Schuster.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Test of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research - Online*, 8 (2), 23–74.
- Schleider, J. L., Dobias, M. L., Sung, J. Y., Mumper, E. & Mullarkey, M. C. (2020). Acceptability and utility of an open-access, online single-session intervention platform for adolescent mental health. *JMIR Mental Health*.
- Tavşancıl, Ezel. (2010). Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Turnell, A. I., Fassnacht, D. B., Batterham, P. J., Caelear, A. L. & Kyrios, M. (2019). The self-hate scale: development and validation of a brief measure and its relationship to suicidal ideation. *Journal of Affective Disorders*, volume 245, p. 779-787. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jad.2018.11.047>
- Yılmaz, Ö., Boz, H. ve Arslan, A. (2017). Depresyon Anksiyete Stres Ölçeğinin (Dass 21) Türkçe kısa formunun geçerlilik-güvenilirlik çalışması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 2 Sayı: 2.

İletişim/Correspondence

Dr. Öğretim Üyesi Selami KARDAŞ

selamikardas@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Halim GÜNER

h.guner@alparslan.edu.tr

Dr. Öğretim Üyesi Nesrullah OKAN

nesrokan@gmail.com